

(i) Printed Pages : 7 Roll No.

(ii) Questions : 9 Sub. Code :

0	3	2	4
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	4
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 4th Semester
(2054)

HISTORY (In all Mediums)

Paper : History of the Punjab (1469-1966 A.D.)

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 90

Note :— (1) Attempt **FIVE** questions in all. Question No. **I** is compulsory.

(2) Attempt **ONE** question each from Units I to IV.

I. Attempt any **nine** of the following in about **25-30** words each. Each question carries **2** marks.

(i) Who was the founder of Udasi sect ?

(ii) Who was Bibi Bhani ?

(iii) Who started Masand System ?

(iv) What were the reasons for the martyrdom of Guru Tegh Bahadur Ji ?

(v) Tat Khalsa and Bandai Khalsa.

(vi) What was Rakhi System ?

- (vii) What do you know about the Treaty of Amritsar ?
- (viii) Write two causes of First Anglo Sikh War.
- (ix) When was Hunter Commission appointed ?
- (x) What were the major means of irrigation ?
- (xi) Who was the founder of Nirankari Movement ?
- (xii) Write two principles of Adi Dharam Movement.
- (xiii) Write two reasons for the emergence of Ghadar Party.
- (xiv) When was Gurdwara Act passed ?
- (xv) Describe two reasons that led to the partition of India.

9×2=18

UNIT—I

- II. Give a detailed account of life and teachings of Guru Nanak Dev Ji. 18
- III. Discuss the main features of New Policy of Guru Hargobind Sahib. Also examine its significance. 18

UNIT—II

- IV. Write a detailed note on Dal Khalsa and Gurmata. 18
- V. Critically evaluate the Anglo-Sikh relations up to 1839. 18

UNIT—III

- VI. Discuss the contribution of socio-religious reform movements for the upliftment of the people. 18

VII. What were the causes and results of Agrarian agitation of 1907 ? 18

UNIT—IV

VIII. Discuss in detail the contribution of Bhagat Singh in the freedom struggle of India. 18

IX. On the Outline map of the Punjab show the following places and write explanatory note on any **four** :

Amritsar, Anandpur Sahib, Lahore, Jaito, Khadur Sahib, Lyallpur, Machhiwara, Ropar, Mukhlispur, Sargodha. 10,8

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- (1) सभी में से पांच प्रश्न करें। प्रश्न न. I अनिवार्य है।

(2) यूनिट I से IV प्रत्येक में से एक प्रश्न करें।

I. निम्नलिखित में से किन्हीं नौ प्रश्नों का उत्तर लगभग 25-30 शब्दों में दीजिए। प्रत्येक प्रश्न 2 अंक का है।

(i) उदासी संप्रदाय के संस्थापक कौन थे ?

(ii) बीबी भानी कौन थी ?

(iii) मसंद प्रथा की शुरूआत किसने की ?

(iv) गुरु तेग बहादुर जी की शहादत के क्या कारण थे ?

(v) तत् खालसा और बंदाई खालसा।

(vi) राखी प्रथा क्या थी ?

- (vii) अमृतसर की संधि के बारे में आप क्या जानते हैं ?
- (viii) प्रथम एंग्लों सिख युद्ध के दो कारण लिखिए।
- (ix) हंटर आयोग की नियुक्ति कब की गई थी ?
- (x) सिंचाई के प्रमुख साधन क्या थे ?
- (xi) निरंकारी आंदोलन के संस्थापक कौन थे ?
- (xii) आदि धर्म आंदोलन के दो सिद्धांत लिखिए।
- (xiii) गदर पार्टी के उद्भव के दो कारण लिखिए।
- (xiv) गुरुद्वारा अधिनियम कब पारित किया गया था ?
- (xv) उन दो कारणों का वर्णन करें जिनके कारण भारत का विभाजन हुआ।

9×2=18

यूनिट-I

- II. गुरु नानक देव जी के जीवन और शिक्षाओं का विस्तृत विवरण दीजिए। 18
- III. गुरु हरगोबिंद साहिब की नई नीति की मुख्य विशेषताओं पर चर्चा करें। इसके महत्व का भी परीक्षण करें। 18

यूनिट-II

- IV. दल खालसा और गुरमता पर एक विस्तृत नोट लिखें। 18
- V. 1839 तक एंग्लों-सिख संबंधों का आलोचनात्मक मूल्यांकन करें। 18

ਯੂਨਿਟ-III

VI. ਲੋਗੋਂ ਦੇ ਉਤਥਾਨ ਦੇ ਲਿਏ ਸਾਮਾਜਿਕ-ਧਾਰਮਿਕ ਸੁਧਾਰ ਆਂਦੋਲਨਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ
ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

VII. 1907 ਦੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਿ ਆਂਦੋਲਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਔਰ ਪਰਿਣਾਮ ਕਯਾ ਥੇ ? 18

ਯੂਨਿਟ-IV

VIII. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਵਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਮੇਂ ਭਗਤ ਸਿੰਹ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਕੀ ਵਿਸ਼ਤਾਰ ਸੇ
ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

IX. ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰੂਪਰੇਖਾ ਮਾਨਚਿਤ੍ਰ ਪਰ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਸਥਾਨ ਦਿਖਾਓ ਔਰ ਕਿਨ੍ਹੀਂ
ਚਾਰ ਪਰ ਵਯਾਖਯਾਤਮਕ ਟਿਪ੍ਪਣਿਯਾਂ ਲਿਖੋ :

ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ, ਲਾਹੌਰ, ਜੈਤੋ, ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਲਾਧਲਪੁਰ,
ਮਾਛੀਵਾੜਾ, ਰੋਪੜ, ਮੁਖਲਿਸਪੁਰ, ਸਰਗੋਧਾ। 10,8

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- (1) ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ I ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

(2) ਯੂਨਿਟ I ਤੋਂ IV ਤੱਕ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

I. ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ
ਦਿਓ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ।

(i) ਉਦਾਸੀ ਸੰਪਰਦਾ ਦਾ ਮੋਢੀ ਕੌਣ ਸੀ ?

(ii) ਬੀਬੀ ਭਾਨੀ ਕੌਣ ਸੀ ?

(iii) ਮਸੰਦ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕਿਸਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ?

(iv) ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਸਨ ?

- (v) ਤੱਤ ਖਾਲਸਾ ਅਤੇ ਬੰਦਈ ਖਾਲਸਾ।
- (vi) ਰਾਖੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕੀ ਸੀ ?
- (vii) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਸੰਧੀ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ?
- (viii) ਪਹਿਲੀ ਐਂਗਲੋ ਸਿੱਖ ਜੰਗ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਨ ਲਿਖੋ।
- (ix) ਹੰਟਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਦੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ?
- (x) ਸਿੰਚਾਈ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਾਧਨ ਕੀ ਸਨ ?
- (xi) ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਮੋਢੀ ਕੌਣ ਸੀ ?
- (xii) ਆਦਿ ਧਰਮ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਦੋ ਸਿਧਾਂਤ ਲਿਖੋ।
- (xiii) ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਭਾਰ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਨ ਲਿਖੋ।
- (xiv) ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਕਦੋਂ ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਸੀ ?
- (xv) ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 9×2=18

ਯੂਨਿਟ-1

- II. ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ। 18
- III. ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਪਰਖੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-II

- IV. ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 18
- V. 1839 ਤੱਕ ਐਂਗਲੋ-ਸਿੱਖ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-III

- VI. ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਉਥਾਨ ਲਈ ਸਮਾਇਕ-ਧਾਰਮਿਕ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
- VII. 1907 ਦੇ ਖੇਤੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਕੀ ਸਨ ? 18

ਯੂਨਿਟ-IV

- VIII. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
- IX. ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰੂਪਰੇਖਾ ਨਕਸ਼ੇ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਦਿਖਾਓ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਚਾਰ 'ਤੇ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
- ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ, ਲਾਹੌਰ, ਜੈਤੋ, ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਲਾਇਲਪੁਰ, ਮਾਛੀਵਾੜਾ, ਰੋਪੜ, ਮੁਖਲਿਸਪੁਰ, ਸਰਗੋਧਾ। 10,8